

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

82. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 3.–4. PROSINCE 2009

**Stanovisko Výboru regionů – „Boj proti pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii“
a „Prevence obchodování s lidmi, boj proti němu a ochrana obětí“**

(2010/C 141/10)

VÝBOR REGIONŮ

- sdílí názor, že pohlavní zneužívání a vykořisťování dětí a dětská pornografie, uvážené v kontextu obchodování s lidmi spojeného s dalšími formami vykořisťování, jako je žebrání, zapojení do sítí drobného zločinu či vyjímání orgánů, jsou závažná porušení lidských práv a zejména práva na lidskou důstojnost a práv dítěte a vyžadují nekompromisní společný postup EU
- je si vědom skutečnosti, že pornografická vyobrazení pohlavního zneužívání dětí a jiné formy pohlavního vykořisťování dětí stále narůstají a šíří se využíváním nových technologií, a také toho, že opatření pro řešení tohoto problému nebyla dostatečně rychlá a účinná. Proto je nutné na tento jev adekvátně reagovat na všech úrovních, a to i v oblasti vzdělávání a rozvoje dovedností příslušných agenturních pracovníků na místní a regionální úrovni, aby se napomohlo k odhalování a prevenci těchto činností;
- souhlasí s tím, že sankce by měly být účinné, odrazující a přiměřené závažnosti trestného činu a měly by přispívat k větší efektivitě vyšetřování a trestního stíhání a ke zlepšení mezinárodní spolupráce v oblasti soudnictví a prosazování práva.
- schvaluje záměr, že závažné trestné činy, jakými jsou pohlavní vykořisťování dětí, dětská pornografie a další formy vykořisťování dětí související s obchodováním s lidmi, vyžadují komplexní přístup zahrnující stíhání pachatelů trestných činů, ochranu dětských obětí, předcházení tomuto jevu a monitorování, včetně osvětových kampaní a výchovných opatření.
- připomíná, že obchodování s lidmi je problémem jak globálním, tak i místním; je proto nezbytně nutné, aby byly místní orgány při boji proti němu v popředí. Politiky pro prosazování práva a stíhání obchodování s lidmi mohou být účinné jen za rozsáhlé spolupráce, do níž se zapojí všechny úrovně správy, organizace zaměstnavatelů, soukromý sektor, odbory a nevládní organizace;

Zpravodaj: pan Ján ORAVEC (SK/ELS), primátor města Štúrovo

Odkazy:

Návrh rámcového rozhodnutí Rady o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterým se zrušuje rámcové rozhodnutí 2004/68/SVV

KOM(2009) 135 v konečném znění

Návrh rámcového rozhodnutí Rady o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterým se zrušuje rámcové rozhodnutí 2002/629/SVV

KOM(2009) 136 v konečném znění

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ,

1. sdílí názor, že pohlavní zneužívání a vykořisťování dětí a dětská pornografie, uvážené v kontextu obchodování s lidmi spojeného s dalšími formami vykořisťování, jako je žebvání, zapojení do sítí drobného zločinu či vyjímání orgánů, jsou závažná porušení lidských práv a zejména práva na lidskou důstojnost (článek 1 Listiny základních práv) a práv dítěte (článek 24 Listiny základních práv a newyorská Úmluva o právech dítěte z roku 1989) a vyžadují nekompromisní společný postup EU;

2. zdůrazňuje, že místní a regionální úroveň je občanům nejbližší, a tak může být prvním kontaktním místem pro oběti pohlavního zneužívání. Lepší rozdělování zdrojů napomůže vedle strategií pro boj proti tomuto jevu i ucelenějšímu zapojení politiky;

3. je si vědom skutečnosti, že pornografická vyobrazení pohlavního zneužívání dětí a jiné formy pohlavního vykořisťování dětí stále narůstají a šíří se využíváním nových technologií, a také toho, že opatření pro řešení tohoto problému nebyla dostatečně rychlá a účinná. Proto je nutné na tento jev adekvátně reagovat na všech úrovních, a to i v oblasti vzdělávání a rozvoje dovedností příslušných agenturních pracovníků na místní a regionální úrovni, aby se napomohlo k odhalování a prevenci těchto činností;

4. rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV o boji proti pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii, což jsou jevy se značným přeshraničním dosahem, sblíží právní předpisy členských států tím, že činí trestnými nejzávažnější formy pohlavního zneužívání a vykořisťování dětí, rozšiřuje vnitrostátní soudní příslušnost a stanovuje minimální pomoc obětem i po vynesení rozsudku;

5. domnívá se, že Opční protokol k Úmluvě OSN o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie a zejména Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí před pohlavním vykořisťováním a zneužíváním představují významné kroky v procesu posilování mezinárodní spolupráce

v této oblasti. Vyzývá proto členské státy, aby postupovaly aktivněji v procesu ratifikace Úmluvy Rady Evropy;

6. schvaluje záměr, že závažné trestné činy, jakými jsou pohlavní vykořisťování dětí, dětská pornografie a další formy vykořisťování dětí související s obchodováním s lidmi, vyžadují komplexní přístup zahrnující stíhání pachatelů trestných činů, ochranu dětských obětí, předcházení tomuto jevu a monitorování, včetně osvětových kampaní a výchovných opatření. Všechna opatření zaměřená na boj proti těmto trestným činům je třeba provádět v nejlepším zájmu dítěte a při dodržování jeho práv. Rámcové rozhodnutí 2004/68/SVV je třeba nahradit novým nástrojem, který poskytne takový ucelený právní rámec, aby bylo dosaženo požadovaného účelu, a zabezpečí ochranu dětí ve všech členských státech před pachateli ze všech členských států;

7. podporuje názor, že závažné formy pohlavního zneužívání a pohlavního vykořisťování dětí by měly podléhat účinným, přiměřeným a odrazujícím sankcím. Jedná se zejména o nové formy pohlavního zneužívání a pohlavního vykořisťování umožněné využíváním informačních technologií. Rovněž definice dětské pornografie by měla být upřesněna a měla by se přiblížit definicím obsaženým v mezinárodních nástrojích. Je nutné sblížení procesních pravidel, aby se postupovalo stejně vůči pachatelům, a hlavně aby se zabránilo zbytečným průtahům, které mohou výchovný účinek trestu snížit;

8. vyšetřování trestných činů a podávání žalob v trestních řízeních by se mělo zrychlit a usnadnit, aby se vzaly v úvahu obtíže, které musí dětské oběti při oznamování zneužití překonat, a anonymita pachatelů trestných činů v kybernetickém světě. Dále je zapotřebí zabezpečení jednoznačného mandátu k vyšetřování s jasně stanovenou věcnou a místní příslušností;

9. upozorňuje na to, že pokud se mají do tohoto boje účinně zapojit městská a obecní policie, které mají nejdůležitější znalost místního prostředí, a tudíž mohou sehrát významnou úlohu při odhalování takovéto trestné činnosti, je třeba, aby jim byl umožněn přístup do databází, byly k odhalování tohoto typu trestné činnosti proškoleny a aby byly vybaveny příslušnými pravomocemi;

10. souhlasí s tím, že by se měla změnit a doplnit pravidla o soudní příslušnosti, aby se zajistilo, že pachatelé pohlavního zneužívání a vykořisťování dětí, kteří pocházejí z Evropské unie, budou stíháni i tehdy, pokud se dopustí trestného činu mimo Evropskou unii, zejména v rámci tzv. sexuální turistiky. Je však zapotřebí využít politický i hospodářský vliv Evropské unie k dosažení obdobného právního stavu i ve státech mimo EU;

11. schvaluje skutečnost, že dětské oběti by měly mít snadný přístup k opravným prostředkům a neměly by trpět účastí v trestním řízení. Proto je zapotřebí zajistit možnost použití a přijetí různých technických zařízení, která umožní zachycení výpovědí obětí a poškozených, hlavně dětí, a zamezí nutnosti opakování výsledků nebo přímého kontaktu obětí a poškozených s pachateli;

12. uznává, že je vždy nutné posoudit nebezpečnost pachatelů a možné riziko opakování sexuálně motivovaných trestných činů spáchaných na dětech, aby se předešlo opakovanému páčání trestných činů a aby se tento jev v co největší míře omezil, a zároveň by tito pachatelé měli mít i na základě dobrovolnosti přístup k účinným intervenčním programům nebo opatřením i za účinné účasti samospráv;

13. navrhuje, aby se pachatelům trestných činů, kteří byli odsouzeni a u nichž si to žádá jejich nebezpečnost či možné riziko opakování trestného činu, tam, kde je to vhodné, dočasně nebo trvale zabránilo ve výkonu činností, u nichž se předpokládá pravidelný styk s dětmi. Mělo by se umožnit provádění takových zákazů v rámci celé EU i za účinného zapojení samospráv;

14. v rámci boje proti dětské pornografii, zejména v případech, ve kterých jsou původní materiály umístěny mimo EU, by měl být zaveden mechanismus, jenž by z území Unie zablokoval přístup k internetovým stránkám označeným jako stránky obsahující nebo šířící dětskou pornografii;

15. v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality se toto rámcové rozhodnutí omezuje na míru nezbytně nutnou k dosažení těchto cílů na evropské úrovni a nepřekračuje rámec toho, co je pro tento účel nezbytné;

16. bere na vědomí, že toto rámcové rozhodnutí respektuje základní práva a dodržuje zásady uznávané v Listině základních práv Evropské unie a zejména lidskou důstojnost, zákaz mučení a nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestu, práva dětí, právo na svobodu a bezpečnost, svobodu projevu a informací, ochranu osobních údajů, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces a zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů. Cílem tohoto rámcového rozhodnutí je zejména zajistit plné dodržování těchto práv. Cílem tohoto

rámcového rozhodnutí není upravovat sexuální aktivity nezletilých, prováděné se souhlasem obou stran;

17. připomíná, že obchodování s lidmi je problémem jak globálním, tak i místním; je proto nezbytně nutné, aby byly místní orgány při boji proti němu v popředí. Politiky pro prosazování práva a stíhání obchodování s lidmi mohou být účinné jen za rozsáhlé spolupráce, do níž se zapojí všechny úrovně správy, organizace zaměstnavatelů, soukromý sektor, odbory a nevládní organizace;

18. sdílí názor, že obchodování s lidmi je závažný trestný čin, který je často páčán organizovanou skupinou a znamená hrubé porušení lidských práv, a proto podporuje jednotný a nekompromisní holistický postup EU proti tomuto jevu a považuje ho za jeden z prioritních úkolů;

19. podporuje odhodlání Evropské unie obchodování s lidmi předcházet, bojovat proti němu a chránit práva obětí tohoto obchodování. Za tímto účelem bylo přijato rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV ze dne 19. července 2002 o boji proti obchodování s lidmi a plán EU týkající se osvědčených postupů, norem a způsobů práce pro boj proti obchodu s lidmi a jeho předcházení (2005/C 311/01);

20. oceňuje, že toto rámcové rozhodnutí zaujímá k boji proti obchodování s lidmi integrovaný a ucelený přístup. Jeho hlavním cílem jsou důslednější prevence a stíhání obchodování s lidmi, jakož i ochrana práv obětí. Obchodováním s lidmi jsou více ohroženy děti, jež se vzhledem ke svému věku mohou ocitnout v obtížných situacích, a jsou proto zranitelnější. Všechna ustanovení tohoto rámcového rozhodnutí by měla být uplatňována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte a v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o právech dítěte z roku 1989;

21. je si vědom skutečnosti, že Protokol Organizace spojených národů o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi, který doplňuje Úmluvu OSN o boji s mezinárodním organizovaným zločinem z roku 2000, a Úmluva Rady Evropy o opatření proti obchodování s lidmi z roku 2005 jsou klíčovými dokumenty pro posilování mezinárodní spolupráce při boji proti obchodování s lidmi. S cílem zlepšit proces sbližování právních předpisů přijímá toto rámcové rozhodnutí širokou definici zločinu obchodování s lidmi z výše uvedených nástrojů OSN a Rady Evropy. Tato definice obsahuje různé typy obětí – nejen ženy, ale rovněž děti a muže, a různé formy vykořisťování – nejen sexuální, ale rovněž na pracovišti, žebrání a zapojení dětí do sítí drobného zločinu i obchodování s lidmi za účelem odebrání orgánů, které je spojeno s obchodováním s orgány. Tyto praktiky představují závažné porušení lidské důstojnosti a fyzické nedotknutelnosti;

22. souhlasí s tím, že sankce by měly být účinné, odrazující a přiměřené závažnosti trestného činu a měly by přispívat k větší efektivitě vyšetřování a trestního stíhání a ke zlepšení mezinárodní spolupráce v oblasti soudnictví a prosazování práva. Při posuzování přitěžujících okolností by mělo být přihlédnuto k potřebě chránit zvláště oběti v situaci ohrožení včetně všech dětských obětí a dospělých, kteří jsou ohroženi vzhledem k svým osobním poměrům nebo k tělesným nebo psychickým následkům trestného činu; stejně jako efektivita vyšetřování vedeného orgány činnými v trestním řízení a účinné soudnictví je v každém případě nutná také spolupráce všech institucí působících v oblasti ochrany mladistvých a lidských práv;

23. podporuje názor, že obětem by měla být na základě rozhodnutí příslušného orgánu poskytnuta ochrana před stíháním a potrestáním za protiprávní jednání, jehož se dopustily v důsledku toho, že s nimi obchodníci s lidmi zacházeli nezákonnými prostředky, například za porušení právních předpisů pro přistěhovalectví, používání falešných dokladů či za porušení právních předpisů v souvislosti s prostitucí. Je však zapotřebí citlivě a jednotlivě posuzovat okolnosti. Dalším cílem takové ochrany je podporovat oběti v tom, aby se účastnily trestního řízení jako svědci;

24. zatímco práva obětí v trestním řízení, včetně práva na ochranu a odškodnění, jsou stanovena rámcovým rozhodnutím Rady ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení (2001/220/SVV), je nezbytné přijmout zvláštní opatření s ohledem na oběti obchodování s lidmi, protože jsou stejně tak v situaci ohrožení. Těmto obětem, jež nesou následky trestné činnosti související s obchodováním s lidmi, by měla být poskytována ochrana před zastrahováním a před druhotným poškozením, což je další poškození nebo trauma v důsledku způsobu, jakým se řízení provádí. Rovněž by měla být zavedena zvláštní opatření pro zajištění účinné ochrany a odškodnění;

25. domnívá se, že obětem musí být umožněno účinné vykonávání jejich práva. Z tohoto důvodu by jim měla být k dispozici odpovídající a v některých případech jednotně povinná pomoc před trestním řízením, v jeho průběhu a po jeho skončení. Tímto rámcovým rozhodnutím se ukládá členským státům povinnost poskytnout každé oběti takovou pomoc, jež ji ochrání a umožní jí, aby se zotavila;

26. je přesvědčen o tom, že obchodování s lidmi představuje velké peněžní částky a hromadění bohatství pachatelů, kteří jsou do této nezákonné činnosti zapojeni, a povzbuzuje tedy členské státy k tomu, aby využívaly zabavený majetek pachatelů k financování dodatečných terapeutických a integračních služeb pro tyto děti;

27. zatímco směrnice 2004/81/ES upravuje pravidla pro vydávání povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi, a směrnice 2004/38/ES upravuje právo občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, včetně ochrany před vyhoštěním, toto rámcové rozhodnutí stanoví zvláštní ochranná opatření pro každou oběť obchodování s lidmi a nezabývá se podmínkami jejich pobytu na území členských států ani dalšími otázkami spadajícími do pravomoci Společenství;

28. zastává názor, že každý členský stát by měl zajistit, aby kromě pomoci dostupné dospělým uplatňoval i zvláštní opatření na ochranu dětským obětem;

29. vítá iniciativu, že každý členský stát by měl zavést a/nebo posílit politiky pro prevenci obchodování s lidmi, včetně opatření na snížení poptávky, která podporuje všechny formy vykořisťování, prostřednictvím výzkumu, šíření informací, zvyšování informovanosti a vzdělávání a prostřednictvím celoevropských sociálně komunikačních kampaní, které budou propagovat holistickou definici obchodování s lidmi a bojovat proti tzv. druhotné viktimizaci. Při takových iniciativách by měl každý členský stát zohledňovat rozdíly v situaci žen a mužů a dbát na dodržování práv dětí;

30. [Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/.../ES ze dne ..., kterou se stanoví minimální postihy proti zaměstnavatelům státních příslušníků třetích zemí s nelegálním pobytem,] zavádí tresty pro zaměstnavatele státních příslušníků třetích zemí s nelegálním pobytem, kteří nebyli obviněni či usvědčeni z obchodování s lidmi, ale využívají práce nebo služby osoby, o které je jim známo, že oběť obchodování s lidmi je. Kromě toho by členské státy měly zvážit možnost ukládat sankce uživatelům jakýchkoli služeb poskytovaných osobou, o které je jim známo, že je oběť obchodování s lidmi;

31. souhlasí s návrhem na zřízení vnitrostátních systémů sledování nebo srovnatelných mechanismů, například národních zpravodajů, za účelem sběru dat a posuzování trendů v obchodování s lidmi, měření výsledků politiky boje proti němu a poskytování poradenství vládám a parlamentům o postupu proti obchodu s lidmi;

32. upozorňuje, že je nutné zabývat se též příčinami, které umožňují organizovaným skupinám provozovat obchodování s lidmi. Takovými příčinami jsou především často neudržitelná hospodářská a sociální situace v zemi původu a beznadějí. Vidina možnosti zlepšit svoji situaci doslova vhání mnoho obětí do rukou organizovaných skupin. Ty pak využívají oběti k nelegální práci, prostituci, žebrotě, odběru orgánů nebo k jiné nezákonné činnosti;

33. upozorňuje na to, že významnou úlohu při odhalování takového trestné činnosti, jejich příčin a monitorování prostředí mohou sehrát městská a obecní policie, které mají nejdůležitější znalost místního prostředí. Je však třeba, aby jim byl umožněn přístup do databází, byly k odhalování tohoto typu trestné činnosti proškoleny a aby byly vybaveny příslušnými pravomocemi;

34. důrazně podporuje opatření Evropské unie zaměřená na zabránění nedovolenému přistěhovalectví, neboť nelegální přistěhovalci jsou prakticky potenciálními oběťmi obchodování s lidmi;

35. uznává, že vzhledem k tomu, že cíle sledovaného tímto rámcovým rozhodnutím, tedy bojovat proti obchodování s lidmi, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto, z důvodu jeho rozsahu a účinku, jej může být dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity podle článku 2 Smlouvy o Evropské unii a článku 5 Smlouvy o založení Evropského

společenství. V souladu se zásadou proporcionality podle výše uvedeného článku nepřekročí toto rámcové rozhodnutí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů této smlouvy;

36. bere na vědomí, že toto rámcové rozhodnutí ctí základní práva a dodržuje zásady uznané především Listinou základních práv Evropské Unie, zejména lidskou důstojnost, zákaz otroctví, nucené práce a obchodování s lidmi, zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu, práva dětí, právo na svobodu a bezpečnost, svobodu projevu a právo na informace, ochranu osobních údajů, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces a zásadu zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů;

37. uznává, že osoby, jež jsou oběťmi obchodování, jsou těmito zkušenostmi trvale traumatizovány a poznamenány, a že místní a regionální orgány často nesou odpovědnost za služby související s rehabilitací a přesídlením. Tato role by měla být uznána a je třeba vyčlenit dostatečné prostředky na podporu tohoto procesu;

II. DOPORUČENÝ POZMĚŇOVACÍ NÁVRH A DOPLNĚNÍ

Návrh rámcového rozhodnutí Rady o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, čl. 10 odst. 4

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh
<p>Obětem bude poskytnuta nezbytná pomoc a podpora ze strany členských států při trestním řízení, aby se mohly zotavit a uniknout vlivu pachatelů trestných činů, včetně poskytnutí bezpečného ubytování a hmotné pomoci, nezbytné lékařské péče zahrnující psychologickou pomoc a poradenství, poskytování informací, pomoci se zastupováním a prosazováním jejich zájmů v trestním řízení a v případě potřeby včetně přístupu k překladatelským a tlumočnickým službám. Členské státy zabezpečí splnění zvláštních potřeb nejohroženějších obětí.</p>	<p>Obětem bude poskytnuta nezbytná pomoc a podpora ze strany členských států při trestním řízení, aby <u>byla zachována jejich práva a zájmy v trestním řízení. Pomoc bude poskytována tak, aby oběti měly možnost se zotavit a uniknout vlivu pachatelů trestných činů, mj. prostřednictvím různých forem ochranných opatření, ekonomické pomoci, nezbytného lékařského ošetření, různých forem péče včetně poradenství a poskytování informací. V případě potřeby budou poskytnuty překladatelské a tlumočnické služby.</u> Členské státy zabezpečí splnění zvláštních potřeb nejohroženějších obětí.</p>

V Bruselu dne 3. prosince 2009.

předseda
Výboru regionů
Luc VAN DEN BRANDE